

Från hassel till bokar

Skogarna som vi ser dem idag har inte alltid varit likadana. Det gäller även den fina bokskogen i Söderåsens nationalpark som har förändrats mycket under de senaste 8000 åren. Genom att analysera pollen som bevarats i våtmarker kan forskare återskapa hur landskapet en gång såg ut. På så sätt får vi en bättre förståelse för både dåtid och framtid.

Landskap och vegetation har varit och är i konstant förändring. Tänk dig att du står på en utsiktsplats och blickar ut över Söderåsens nationalpark och blickar ut över bokskogen. När våra förfäder för 8000 år sedan stod på samma plats såg det sannolikt annorlunda ut. Då var platsen öppnare och istället för den stora bokskogen dominerade istället hassel tillsammans med lind och ek.

Detta vet vi tack vare prover som har tagits från närliggande våtmarker. Där tas borrhärdar upp ur marken, och i dem finns lager från olika tidsperioder. De lagerna har bevarat pollen som ger information om hur närliggande vegetation såg ut. Med hjälp av denna information och det vi vet om växterna idag, kan man återskapa en bild av landskapet.

Figur: Exempel på utveckling i landskapet genom tiderna utifrån borrhärdar tagen från våtmark (Forshed, 1999).

Varför är det här viktigt för oss att veta? Inte bara bidrar det med en förståelse för varför landskapet ser ut som det gör idag, det bidrar också med kunskap som kan hjälpa oss att förstå hur det kan se ut i framtiden. Det görs genom att använda samband mellan klimat och vegetation. Eftersom vegetationen går hand i hand med klimatet ger den också insikter om hur landskapet kan komma att ändras i framtiden. Detta hjälper oss att förstå hur vi ska på bästa sätt bevara viktiga ekosystem som försvinner på grund av mänsklig påverkan.

Så nästa gång du är i skogen eller tittar ut över en fin utsiktsplats, fundera över om landskapet alltid har sett ut så? Och hur tror du att den kan se ut i framtiden?